

1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

1 maximumscore 1

In Tekst 1 beschermt zij Aeneas omdat hij haar zoon is; in boek 3 beschermt ze Paris omdat zij aan de kant van de Trojanen staat (vanwege het Parisoordeel);
Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 2

Het Homerische epos is het eindproduct van een lange traditie van orale zangkunst. Deze traditie ontstond in de Myceense tijd (1400-1200 v. Chr.). Rondtrekkende beroepszangers droegen epische gedichten voor aan vorstenhoven en bij feesten.
Toen in de elfde eeuw talrijke Grieken een nieuwe woonplaats vonden in Klein-Azië, werd de traditie daar voortgezet, eerst door Aeolische, later door Ionische zangers. Zo ontwikkelde zich in de loop der eeuwen een epische kunsttaal, die niet correspondeert met enig gesproken dialect.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

In het antwoord dient tenminste te zijn ingegaan op de orale traditie en op de verschillende dialecten in de epische kunsttaal / de voortzetting van de zangerstraditie in Klein-Azië.

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 1 Hij moet de paarden (van Aeneas) naar de schepen (van de Grieken) brengen. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> Wanneer als antwoord is gegeven 'hij moet naar de schepen (van de Grieken) rijden', geen scorepunt toekennen.</p>	
4	<p>maximumscore 1 ἄναλκις (regel 331)</p>	
5	<p>maximumscore 1 σῆτον (a) ἕδουσ' (b) πίνουσ' (b) (αἶθοπα) οἶνον (a) (regel 341)</p>	
6	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εἶκε (regel 348) is een bevel terwijl Zeus zegt dat oorlogvoeren niet past bij Aphrodite 1 • regel 349 is een belediging aan het adres van Aphrodite, terwijl Zeus Aphrodite het advies geeft op haar eigen domein te blijven 1 <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
	<p><i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer als een van de antwoorden is gegeven: regel 350-351 is een bedreiging aan Aphrodite; deze bedreiging is niet terug te vinden in de woorden van Zeus.</p>	
7	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ ᾀ * 1 • b. Door het maximale aantal / de vele dactyli in deze regel wordt de snelheid van Iris benadrukt 1 <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
8	<p>maximumscore 1 θοῦρος betekent onstuimig/aanstormend terwijl Ares hier niet vecht maar zit. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Illustratie

9 maximumscore 2

A = Iris

B = Apollo

C = Diomedes

Indien drie juist

2

Indien twee juist

1

Indien één of geen juist

0

Tekst 2

10 maximumscore 1

Briseïs was opgeëist door Agamemnon (ter compensatie van Chryseïs die aan haar vader was teruggegeven).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

11 maximumscore 1

δύντα (δ' ἐς) ἡέλιον (regel 308)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer μενέω aan het antwoord is toegevoegd.

12 maximumscore 2

- metafoor

1

- Door de omschrijving 'muil van de oorlog' wordt de oorlog als een (woest) beest gepresenteerd

1

Of woorden van overeenkomstige stemming.

13 maximumscore 2

- a. verdriet στεναχίζων (regel 304) / ἄχος (regel 307)

1

- b. (οὐδέ τι θυμῷ τέρπετο, πρὶν) πολέμου στόμα δύμεναι (αἱματόεντος) (regel 312-313)

1

Opmerking

Bij a. alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de emotie als het citaat juist is.

14 maximumscore 2

- a. ποτε (regel 315)

1

- b. (αὐτὰρ) ἐμὸν κῆρ (regel 319)

1

Vraag	Antwoord	Scores
15	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bepaling/dativus χήτει is in de vertaling weergegeven met een persoonsvorm: mist • De persoonsvorm en het lijdend voorwerp in de relatieve bijzin τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβει zijn in de vertaling weergegeven met een bepaling/bijstelling bij de bijzin: omfloerst door een nevel van tranen / het actieve τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβει is in het Nederlands passief weergegeven: omfloerst door een nevel van tranen <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 1</p> <p>(Het gebruik van de 3e persoon is voorbereid) doordat Achilles in regel 324 over zichzelf spreekt in de 3e persoon: (τοιοῦδ)' υἱός.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> Alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de uitleg als het citaat juist is.</p>	
17	<p>maximumscore 1</p> <p>Volgens Achilles is Helena de oorzaak van de dood van Patroclus.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
18	<p>maximumscore 1</p> <p>(als ik zou vernemen) dat (hij) gestorven is/was</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
19	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezorgdheid • om zijn zoon / Neoptolemus <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>
20	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. In de regels 323-324 gaat Achilles ervan uit dat Peleus nog leeft terwijl hij in de regels 334-335 de mogelijkheid oppert dat Peleus gestorven is (of op sterven na dood is) • b. De tegenstrijdige uitlatingen zijn te verklaren/begrijpen door de emotionele situatie waarin Achilles verkeert / Achilles is bang dat er na zijn dood niemand zal zijn die voor zijn zoon kan zorgen, zelfs zijn eigen vader niet. Daarom noemt hij de mogelijkheid dat Peleus al dood is <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 1 In regel 333 geeft ἐμὴν de bezitter aan (mijn) In regel 336 geeft ἐμὴν aan over wie de boodschap gaat. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
22	maximumscore 2 • a. Zowel Briseïs als Achilles treuren over het verlies van familie/geliefden/dierbaren / treuren om familieleden • b. Briseïs heeft daadwerkelijk familie/geliefden/dierbaren verloren; Achilles treurt om mogelijk verlies van familie/geliefden/dierbaren Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
23	maximumscore 2 • Briseïs verwachtte dat Patroclus er voor zou zorgen dat zij na de oorlog zou trouwen met Achilles / dat Patroclus haar mee zou nemen naar Phthia om daar haar huwelijk met Achilles te vieren • Achilles verwachtte dat Patroclus na de oorlog voor zijn zoon Neoptolemus zou zorgen / zijn zoon Neoptolemus naar Phthia zou brengen Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
24	maximumscore 1 (μνησάμενοι) τὰ ἕκαστος (ἐνὶ μεγάροισιν) ἔλειπον (regel 339)	

2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 25

25 maximumscore 2

Τὴν δ' ἠμείβεται ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·

(En) haar antwoordde vervolgens de grote Hector met flikkerende helm:

Τὴν dat/dit	0
ἠμείβεται' niet vertaald als vorm van ἀμείβομαι	0
ἠμείβεται' vertaald als praesens	1
ἠμείβεται' vertaald met onjuist onderwerp	0
ἀμείβομαι afwisselen	1
ἀμείβομαι elke andere betekenis behalve 'antwoorden/afwisselen' of een synoniem daarvan	0
ἔπειτα vertaald als voegwoord	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 26		
26	<p>maximumscore 2 “Μή με κάθιζ’, Ἑλένη, φιλέουσα περ’ “Verzoek me niet te gaan zitten, Helena, hoewel je om me geeft / van me houdt;</p>	
	Niet fout rekenen: φιλέω gastvrij ontvangen	
	μή niet vertaald	0
	κάθιζ’ niet vertaald als gebiedende wijs	0
	καθίζω gaan zitten	0
	φιλέουσα vertaald met onjuist onderwerp	0
	φιλέουσα voortijdig vertaald	0
	φιλέω graag doen/gewoon zijn	1
Kolon 27		
27	<p>maximumscore 1 οὐδέ με πείσεις· en/want je zult me niet overhalen;</p>	
	Niet fout rekenen: πείσεις vertaald als praesens	
	πείσεις niet vertaald als vorm van πείθω	0
Kolon 28		
28	<p>maximumscore 1 ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται want mijn hart/geest spoort mij reeds/nu aan</p>	
	ἤδη eindelijk/aanstonds/dadelijk/voortaan	0
	θυμὸς leven/adem	0
Kolon 29		
29	<p>maximumscore 2 ὄφρ’ ἐπαμύνω Τρώεσσ’, (op) dat ik de Trojanen te hulp kom / om de Trojanen te hulp te komen / bij te staan,</p>	
	ὄφρ’ terwijl/zolang als/totdat	0
	Τρώεσσ’ niet vertaald als dativus afhankelijk van ἐπαμύνω	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 30		
30	<p>maximumscore 2 οἷ μέγ' ἐμεῖο ποθῆν ἀπεόντος ἔχουσιν. die mij zeer missen / die erg naar mij verlangen wanneer/terwijl ik er niet ben.</p>	
Niet fout rekenen: die een groot verlangen naar mij hebben wanneer ik er niet ben		
Niet fout rekenen: die een groot gemis hebben wanneer ik er niet ben		
οἷ vertaald als persoonlijk/aanwijzend voornaamwoord		1
μέγ' vertaald als bijwoord bij ἀπεόντος		1
ἐμεῖο ποθῆν mijn verlangen		0
ἀπεόντος vertaald met onjuist onderwerp		0
ἀπειμι weggaan/teruggaan		0
ἔχουσιν vertaald met onjuist onderwerp		0
ἔχουσιν niet vertaald als praesens		0
Kolon 31		
31	<p>maximumscore 1 Ἄλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, Maar jij moet / Wel aan, jij moet (tenminste) hem aansporen,</p>	
Ἄλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος		0
ὄρνυμι elke andere betekenis behalve 'aansporen' of een synoniem daarvan		0
τοῦτον niet vertaald als lijdend voorwerp bij ὄρνυθι		0
Kolon 32		
32	<p>maximumscore 1 ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός, en hij moet zich ook zelf haasten,</p>	
αὐτός niet vertaald		0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 33		
33	maximumscore 2 ὥς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψη ἔόντα. opdat hij mij terwijl ik binnen de stad ben inhaalt / zal inhalen.	
	Niet fout rekenen: ὥς κεν ἔμ' καταμάρψη opdat hij mij kan inhalen	
	ἔμ' niet vertaald als lijdend voorwerp bij καταμάρψη	0
	πόλιος niet vertaald als genitivus bij ἔντοσθεν	0
	πόλις burgerij/gemeenschap	1
	καταμάρψη vertaald met onjuist onderwerp	0
	ἔόντα niet vertaald als participium van εἶμί (zijn)	0
	ἔόντα vertaald met onjuist onderwerp	0
	ἔόντα niet vertaald	1
Kolon 34		
34	maximumscore 2 Καὶ γὰρ ἐγὼν οἴκονδε ἐλεύσομαι, Want (ook) ik zal naar huis gaan,	
	Niet fout rekenen: ἐλεύσομαι vertaald als praesens	
	ἐγὼν vertaald als participium van ἔχω	0
	οἴκονδε naar mijn vaderland / naar het vertrek	0
	ἐλεύσομαι niet vertaald als vorm van ἔρχομαι	0
	ἐλεύσομαι vertaald met onjuist onderwerp	0
	ἐλεύσομαι niet vertaald als futurum/praesens	0
Kolon 35		
35	maximumscore 2 ὄφρα ἴδωμαι οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἰόν. opdat ik mijn dienaren, (en) dierbare / mijn (eigen) echtgenote en jonge/kleine zoon zie / zal zien.	
	ὄφρα terwijl/zolang als/totdat	0
	ἴδωμαι niet vertaald als vorm van ὄραω	0
	ἴδωμαι vertaald met onjuist onderwerp	0
	οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἰόν niet vertaald als lijdend voorwerp bij ἴδωμαι	0
	νήπιος kinderachtig/dwaas	1
Kolon 36		
36	maximumscore 1 Οὐ γὰρ οἶδ' Want ik weet niet	
	οἶδ' elke andere betekenis behalve 'weten' of een synoniem daarvan	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 37		
37	maximumscore 2 εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴξομαι αὐτίς, of ik nog (ooit) voor/naar hen weer terug zal keren / terug(kerend) zal komen,	
	Niet fout rekenen: ἴξομαι vertaald als praesens	
	Niet fout rekenen: αὐτίς op mijn beurt	
	ἔτι verbonden met Οὐ (Kolon 36)	1
	ἔτι bovendien	0
	σφιν niet vertaald als vorm van σφεῖς	0
	σφιν niet vertaald als dativus commodi	0
	ἴξομαι niet vertaald als vorm van ἰκνέομαι	0
	ἰκνέομαι elke andere betekenis behalve 'komen' of een synoniem daarvan	0
	αὐτίς elke andere betekenis behalve 'weer/opnieuw / op mijn beurt' of een synoniem daarvan	0
Kolon 38		
38	maximumscore 2 ἢ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν." of dat de goden mij reeds/nu onder de handen van de Achaeërs zullen doden."	
	Niet fout rekenen: ἤδη aanstonds/dadelijk	
	Niet fout rekenen: δαμόωσιν vertaald als praesens	
	ἤδη eindelijk	1
	ἤδη voortaan	0
	μ' niet vertaald als lijdend voorwerp bij δαμόωσιν	0
	ὑπὸ aan de voet van / onder leiding van / onder de heerschappij van	0
	χερσὶ niet vertaald als vorm van χεῖρ	0
	χερσὶ niet vertaald afhankelijk van ὑπό	0
	χεῖρ kracht/macht/geweld / troep soldaten / krijgsmacht/menigte	1
	χεῖρ kant/zijde	0
	δαμόωσιν vertaald met onjuist onderwerp	0
	δαμόωσιν niet vertaald als futurum/praesens	0
Kolon 39		
39	maximumscore 1 ἽΩς ἄρα φωνήσας Nadat hij (dan) zo gesproken had	
	φωνήσας vertaald met onjuist onderwerp	0
	φωνήσας vertaald met gelijktijdige bijzin	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 40		
40	maximumscore 1 ἀπέβη κορυθαίολος Ἑκτωρ· ging Hector met de flikkerende helm weg;	
	ἀπέβη niet vertaald als aoristus van ἀποβαίνω	0
	ἀπέβη vertaald met onjuist onderwerp	0
	ἀποβαίνω elke andere betekenis behalve 'weggaan' of een synoniem daarvan	0
Kolon 41		
41	maximumscore 2 αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας, (en) snel bereikte hij vervolgens het/zijn goed gebouwde / welgelegen huis,	
	Niet fout rekenen: εὖ ναιετάοντας welvarend	
	αἶψα plotseling	1
	ἔπειθ' vertaald als voegwoord	0
	Wanneer ook in Kolon 25, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie.	
	ἵκανε niet vertaald als vorm van ἰκάνω	0
	ἵκανε vertaald als praesens	1
	δόμους een huis / de huizen	0
	δόμος elke andere betekenis behalve 'huis' of een synoniem daarvan	0
	εὖ niet verbonden met ναιετάοντας	0
	ναιετάοντας niet verbonden met δόμους	0
Kolon 42		
42	maximumscore 2 οὐδ' εὗρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν, en/maar hij vond Andromache met de blanke armen niet in het paleis / hun vertrekken,	
	οὐδ' ook niet / zelfs niet / niet eens	0
	εὗρ' niet vertaald als vorm van εὕρισκω	0
	εὗρ' vertaald als praesens	1
	εὕρισκω elke andere betekenis behalve 'vinden/aantreffen' of een synoniem daarvan	0
	Ἀνδρομάχην niet vertaald als lijdend voorwerp bij εὗρ'	0
	Ἀνδρομάχην Andromachen	1
	λευκώλενον niet verbonden met Ἀνδρομάχην	0
	μέγαρον mannenzaal	1

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 43		
43	<p>maximumscore 2</p> <p>ἀλλ' ἢ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ πύργῳ ἐφεστήκει maar zij stond met haar kind en een dienaar met een mooi gewaad op de muur</p>	
	Niet fout rekenen: πύργῳ ἐφεστήκει zij stond bij de muur	
	Niet fout rekenen: πύργος bolwerk/toren	
	ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	0
	ἢ vertaald als betrekkelijk voornaamwoord	1
	παῖς meisje/dochter/slaaf	0
	ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ niet vertaald afhankelijk van ξὺν	0
	εὐπέπλῳ niet verbonden met ἀμφιπόλῳ	0
	πύργῳ niet vertaald als vorm van πύργος	0
	πύργος kolonne	0
	ἐφεστήκει zij was verschenen	1
	ἐφεστήκει zij staat	1
	ἐφεστήκει zij gaat/ging staan	0
	ἐφεστήκει niet vertaald als vorm van ἐφίσταμαι	0
	ἐφεστήκει vertaald met onjuist onderwerp	0
	ἐφίσταμαι aan het hoofd gaan staan	0
Kolon 44		
44	<p>maximumscore 1</p> <p>γοόωσά τε μυρομένη τε. jammerend en klagend.</p>	
	γοόωσά τε μυρομένη τε vertaald met onjuist onderwerp	0
Kolon 45		
45	<p>maximumscore 2</p> <p>Ἐκτορ δ' ὥς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν, (Maar) toen Hector zijn voortreffelijke echtgenote niet binnen aantrof,</p>	
	ὥς zo/dus/hoe/zoals/dat/opdat	0
	οὐκ niet vertaald	0
	ἀμύμονα niet verbonden met ἄκοιτιν	0
	ἀμύμονα niet vertaald als vorm van ἀμύμων	0
	ἄκοιτιν niet vertaald als lijdend voorwerp van τέτμεν	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 46		
46	maximumscore 1 ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, bleef hij op de drempel staan / ging hij naar de drempel en bleef (daar) staan,	
	ἔστη niet vertaald als aoristus van ἵσταμαι	0
	οὐδός weg/bodem	0
Kolon 47		
47	maximumscore 1 μετὰ δὲ δμῳῆσιν ἔειπεν· en (hij) zei te midden van / tot de slavinnen:	
	μετὰ met/na/naar	0
	ἔειπεν niet vertaald als 3e persoon enkelvoud aoristus van λέγω	0

Bronvermeldingen

tekst 1	Homerus, Ilias 5, 311-367
illustratie	"Diomedes verwundet Aeneas und Aphrodite", gravure van Bonaventura Genelli (1798-1868)
tekst 2	Homerus, Ilias 19, 287-339 (287-302 vertaling H.J. de Roy van Zuydewijn)
tekst 3	Homerus, Ilias 6, 354-377